מ. זייפערט.

דער לאַנגער סוכות.

(סקיצע).

עס איז דאנערשטאג מיטאגסצייט, ערב סוכות.

איבער הונדערט מאשינעס רוישען און קלאפען אין דעם גרויסען שאפּ. אין דער לופט טראגען זיך ארום וואלקענס פון שטויב און דער גערוך פון אייל.

עס איז בּיזי בּיי לידיעס-וויסטס.

הערי פעלדמאן, דער פארמאן, געהט אום איבּערן שאפּ אהין און אהער. אפטמאל שטעלט ער זיך אפּ בּיי איינע פון די אפּרייטארקעס, קוקט זיך צו מיט קענגער-אויגען צו דער ארבּייט, מאכט עפּעס א בּעמערקונג און געהט ווייטער.

בּיים פענסטער, וואו אסתר ראזענבּלום זיצט איבּער דער מאשין, שטעלט ער זיך אב.

ער שטעלט זיך אפּ, האטש ער וויים זעהר גוט, אז דא וועט ער ניט האבּען צו מאכען קיין שום בּעמערקונג. אסתר ראזענבּלום איז די בּעסטע ארבּייטערין אין שאפּ, זי מאכט קיינמאל ניט קיין פעהלער און פערדינט כמעט שפּילענדיג איהרע אכטצעהן דאלאר א וואך.

אבּער עס איז כדאי געבּען איהר זיך אבּצושטעלען; זי איז די שעהנסטע פון אלע הונדערט מיידלאך, וואס ארבּייטען אין שאפּ...

און תמיד, ווען ער רעדט מיט איהר, פיהלט ער עפּעס אזא חיות אין זיין הארצען...

ער וויים, אז ער האט ניט וואס צו האפען, זי קען שוין זיינע ניט זיין, ווען ער האט זיך איהר אין ליעבּע ערקלעהרט, איז זי שוין געווען די כלה פון אן אנדערען, ער איז צו-שפּעט געקומען מיט זיין ליעבּעס ערקלערונג, אבּער ער האט דאך זיך ניט געקענט אבּזאגען פון דעם פערגניגען יעדען טאג מיט איהר עטליכע ווערטער צו ריידען, סתם עטליכע ווערטער איבּער גלייכגילטיגע זאכען.

— וואס איילט איהר זיך אזוי, מיסס ראזענבּלום? — זאגט ער צו איהר — איהר ארבּייט דאך ניט פון שטיק! —

— שוין געענדיגט! ענטפערט אסתר, שטעהט אויף און רייניגט איהר קלייד פון די פעדים און פון די שטיקלעך ציינ — איך געה שוין אהיים!

— ווי? איהר ארבּייט היינט נאר א האלבּען טאג?

איך קען מיר ניט העלפען, מיסטער פעלדמאן, איהר וויסט דאך, אז מיין מוטער איז געבּעך פּאראליזירט אויף א האנד און פוס, און היינט איז ערב-סוכות; איך מוז צוגרייטען דעם יום-טוב!

זי טהוט אן איהר פעדער-הוט. זאגט איהם „גוד בּיי" און געהט אוועק.

ער קוקט איהר נאך מיט א זאנגען הייסען בּליק.

זי געהט אהיים און איהר הארץ טאנצט פאר פרייד:

היינטיגער סוכות איז א לאַנגער! גאנצע זעקס טעג וועט איהר אויסקומען ניט צו ארבּייטען!...

און ווי פריילך וועט זי פערבּריינגען די זעקס טעג פון יום-טוב!...

היינט נאך סאפּער וועט צו איהר קומען פריינק, איהר חתן, אזוי האט זי מיט איהם אבּגערעדט; ער וועט מיט איהר געהן אין טהעאטער זעהן די יום-טוב'דיגע פיעסע; מארגען בּיי נאכט האט זי מיט איהם מיטצומאכען א בּאל, און איבּערמארגן איז זונטאג, ער וועט זי פיהרען צו זיינע עלטערן און דארטען וועט מען בּעשטימען דעם טאג פון זייער חתונה!...

א לאנגער סוכות און א פרעהליכער סוכות! פון איין פערגעניגען אין צווייטען!

זי קומט א היים און נעמט זיך גלייך צו דער ארבּייט אין קיטשען. זי שאבּט פיש, זי זאלצט פלייש און טשיקענס, זי מאכט דעם אויבּען, זי קאכט, זי בּאקט; די ארבּייט בּרענט אונטער איהרע הענד.

די פּאראליזירטע מאמע זיצט צוזאמענגעזונקען אין א קיטשען-טשער, קוקט זיך צו ווי די טאכטער ארבּייט און חלומט עפּעס וואס פאר זיך אין דער שטיל...

פלוצלונג וואכט די קראנקע אויף פון איהרע חלומות.

— אסתר'ל, טאכטער מיינע! — זאגט די אלטע — די האסט פריינקען דאס גאנצע געלט אוועקגעגעבּען?

יא מאמע; די זעקס הונדערט דאלאר אין גאנצען!

— האט ער שוין געקויפט די דעליקאטעסען-סטאר?

נאך ניט מאמע! מען קען זיך ניט איילען. מען דארף זיך גוט ארומזעהן איידער מען קויפט!

— וואס זשע האלט ער דיין געלד?

— האב נישט מורא, מאמע, פאר מיין געלד! פריינק איז אן ערליכער מאן! איך זאג, חלילה ניט!... איך מיין נאר...

זי ענדיגט ניט און פערזינקט ווידער אין חלומות...

אסתר איז שוין פארטיג מיט דעם סאפּער און נעהמט זיך צו דער גארדעראבּע. זי מוז זיך צוגרייטען צו געהן מיט איהר חתן אין טהעאטער.

מיט א גאנצען פּאק אונטער וועש, אויבּער וועש, סקוירטס, ווייסטלאך, זאקען און שיך אונטערען ארעם, פערשווינדעט זי אין א צווייטער רום.

אין א שעה ארום קומט זי ווידער ארויס. זי איז אויסגעפּוצט ווי א פּרינצעסין עס שמעקט פון איהר ווי פון א גן-עדן. איהרע בּאקען גליהען. איהרע אויגען שטראהלען.

זי זיצט מיט איהר מוטער בּיים סאפּער. זי עסט מיט א מערקווירדיגע האסטיגקייט.

בּאלד קומט פריינק! עס איז שוין ארום אכט דער זייגער... בּאלד קומט ער!

עס שלאגט אכט, עס שלאגט ניין, עס שלאגט צעהן — פריינק איז נאך אלץ ניטא!

— פאר וואס קומט ער ניט? — קרעכצט די פּאראליזירטע מאמע.

— אפשר איז ער חלילה קראנק? — מורמעלט אסתר שטעהענדיג ווי צוגעשמידט צום פענסטער און ארויסקוקענדיג אין דער פינסטערער נאכט.

דער ערשטער טאג סוכות.

אסתר איז נאך שעהנער אויסגעפּוצט.

היינט וועט פריינק געוויס קומען!

און אז ער וועט קומען, וועט זי שוין וויסען, וואס עס האט איהם אבּגעהאלטען נעכטען פון קומען.

— אויבּ ער איז ניט קראנק וועט ער היינט דאך געוויס קומען? — פרעגט די מוטער מיט אן אונזיכערען קול.

— געוויס, מאמע!.. געוויס וועט ער קומען! — ענטפערט אסתר אנציהענדיג די ווייסע גלאווס אויף איהרע הענד.

און אזוי אויך מארגען און אזוי אויך איבּערמארגען.

אסתר ווערט אלץ בּלייכער און בּלייכער. ארום איהרע אויגען שטעהן שווארצע רינגען. איהרע ליפּען ציטערן ווי אין קאנוואולסיען. די שטונדען ציהען זיך פאר איהר ווי בּליי.

אך, וואס פאר א לאנגער, לייננווייליגער און טרויעריגער סוכות!...

אלע איהרע נערווען זיינען שטארק אנגעצויגען ווי סטרונעס. איהר הארץ קלאפּט אזוי אונרוהיג, און איהר קאפּ שטורעמט א גאנצער האַס, שוין פינף נעכט איז זי ניט געשלאפען, דאס ווארטען און האפען האבּען איהר ניט געלאזט כאטש אויף א ווילע די אויגען צושליסען...

— פאר וואס קומט ער ניט? גאט אין הימעל פאר וואס קומט ער ניט? ער פלעגט דאך צו איהר יעדען פארנאכט קומען! ער האט זי דאך אזוי ליעבּ!

ווי דערלעבּט מען שוין, אז דער לאנגער סוכות זאל אריבּערגעהן!... ווי דערלעבּט מען שוין ווידער צו זיצען בּיי דער מאשין אין שאפּ! בּיי דער ארבּייט טראכט מען ניט; דער גערויש פון דער מאשין שרייט איבּער אלע געדאנקען...

מארגען איז דער לעצטער טאג יום-טוב! אפשר וועט ער נאך קומען?...

ווידער א שלאפלאזע נאכ, ווידער זיך ארומגעווארפען אין בּעט פון איין זייט אויף דער אנדערער, ווידער לאנגע געהוויזע געציטען און ענדליך — דער לעצטער טאג סוכות!

א שעה נאך א שעה געהט אוועק. זיי ציהען זיך ווי פון פעך.

צוועלף דער זייגער!

אסתר קען שוין מעהר ניט אויסהאלטען.

זי מוז זיך געוויסהייט פערשאפען!

ווי שרעקליך די געוויסהייט זאל ניט זיין — אלץ בּעסער ווי דאס ווארטען און האפען!...

זי נעהמט פריינקען אויפזוכען אין זיין היים בּיי זיינע עלטערן.

— אה, אסתר! בּעגריסט איהר פריינק'ס מוטער — וואס פאר א ליעבּער גאסט!... האסט אפשר פריינקען אין סטריט בּעגעגענט? ער איז ערשט מיט עטליכע מינוט צוריק אוועקגעגאנגען!

— ניין, איך האבּ איהם ניט בּעגעגענט!... איז ער אפשר צו אונז געגאנגען?

— ניין, אסתר'ל!... ער איז געגאנגען נעהמען זיינע א בּעקאנטע פריילען אין היפּאדראם! זיין אסתר'ל ווערסט אפשר בּיי אונז געניסען עפּעס וואס פון די יום-טובים'דיגע זאכען?

אסתר פיהלט אזוי ווי זי וואלט אבּגענאסען געווארען מיט אן עמער קאלטע וואסער און געהט צוריק אהיים...

אויף מארגען נאך סוכות.

אסתר זיצט אין שאפּ בּיי איהר מאשין און נייהט.

הונדערט פּאאר אויגען פון די אנדערע אפּרייטארקעס קוקען אויף איהר פון ווייטען און פון נאהענטען, א טהייל מיט רחמנות, א טהייל מיט שפּאט.

זי הערט ארום זיך א שושקעריי, אפטמאל א געלעכטער.

הערי פעלדמאן געהט צו איהר צו.

— וואס איז דאס היינט פאר א שושקעריי אין שאפּ, מיסטער פעלדמאן? פרעגט זי איהם.

— גאט האט זיי צוגעשיקט א נייעס! — ענטפערט דער פארמאן.

— וואס פאר א נייעס?

— בּעקי שקלאווסקי איז היינטיגען ערב יום-טוב געווארען א כלה.

— נעהמט זי עפּעס א רעכטען חתן?

— אויבּ ער איז א רעכטער וויים איך ניט; איך וויים נאר אז ער האט זעקס הונדערט דאלאר... אייער געלד, מיסס ראזענבּלום!

— איך פערגין איהר מיין חתן מיט מיין געלד פון גאנצען הארצען! — ענטפערט אסתר און בּייסט צוזאמען איהרע ציינען.

— און וואס וועט איצט מיט אייך זיין, מיסס ראזענבּלום?

— וואס זאל זיין? איך וועל ווידער אויפקלייבּען זעקס הונדערט דאלאר און וועל מיר זוכען אן אנדער חתן!

— א, דאס וועט געדויערען א לאנגע צייט!

— איך קען מיר ניט העלפען, מיסטער פעלדמאן! א מיידעל אהן געלד איז א שלעכטע סחורה!

— ניט אלע זיינען לומפּען, מיסס ראזענבּלום: בּיי מיר זייט איהר אהן געלד די בּעסטע סחורה!

— איז דאס א קאמפּלימענט?

— ניין מיין ערנסטער ערנסט!

זי דערלאנגט איהם איהר האנד און צואווינט זיך.

אין צוויי וואכען ארום האבּען זיי זייער פערלאבונג געפייערט.

צו די אידען אין דער וועסט.

מר. י. סקלאָווער מאכט יעצט א טור אין וועסטערן קענעדא וואו ער וועט האלטען פארלעזונגען איבּער אידישע פראגען. די יעניגע אידישע ארגאניזאציאנען וואס ווילען ארראנזשירען מיט איהם א פארלעזונג אדער צוויי, זאלען זיך גלייך שטעלען מיט איהם אין פערבּינדונג.

מר. סקלאָווער וועט פאר איין וועגס אויך זאמלען נייע סובּסקרייבּער פאר דער צייטונג „דער איד" און קאלעקטען בּיי די אלטע סובּסקרייבּערס.

אדרעסירען

J. Sclover, c. o. "The Israelite",
796 Main St., Winnipeg, Man.

פאַרטרעפליך גוט זיינען
די א
העססען סיגאַרעטס

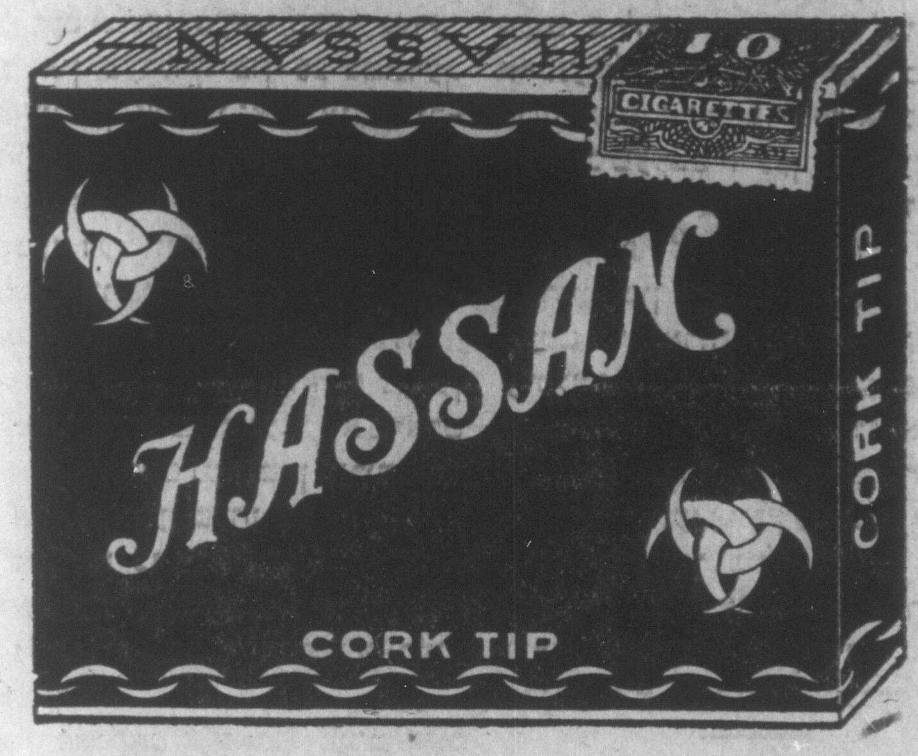

אָריענטאַלער סמוק
10 שטיק פאַר 10 סענט.

לעזט און סובּסקרייבּט זיך אויף דעם „איד".

מיר בּעטען בּיי קיינעם קיין שטיצע ניט, מיר האבּען דאס ניט פערלאנגט זייט די צייטונג עקזיסטירט. דאס איינציגע וואס מיר בּעטען אייך יא, איז, ווערט סובּסקרייבּער און בּעצאהלט אייער סובּסקריפּשאן געלד.

א דאלאר שפּילט בּיי קיינעם קיין גרויסע ראלע ניט: א דאלאר הייסט אזוי גוט ווי צוויי סענט א וואך. און וואס פאר א ווערטה האט בּיי א אידען 2 סענט א וואך? ווער שמועסט ווען איהר וויסט אז דורך אייער סובּסקריפּשאן געלד ווערט געשטיצט און אויפגעהאלטען א אידישע צייטונג פאר דער וועסט.

דער „איד"

איז ניט קיין פאַרטייאישע צייטונג, זי בּעלאנגט ניט צו קיין פארטיי, זי פערלאנגט ניט קיין שטיצע פון פארטיי געלדער. די צייטונג מוז זיין אן אונפּארטייאישע, אום אמת צו דיענען די אינטערעסען פון איהרע לעזער און עס איז ניט מעהר ווי רעכט אז די, וועלכע האבּען שוין איינגעזעהען די נויטווענדיגקייט פון א אידישער צייטונג אין דער וועסט, אז די וואס פערשטעהען די נוצען וואס א אידישע אונפּארטייאישע צייטונג קען בּרענגען, די אידען, זאגען מיר, הארפען דערום זיך סובּסקרייבּען און ווערען לעזער און פּאטראניזען די צייטונג.

זינט די צייטונג עקזיסטירט שרייבּען מיר דאס ערשטע מאל אזא אויפרוף. מיר האבּען אימער געדענקט אז דעם אידישען לעזער דארף מען דאס ניט זאגען, אז ער קען און דארף דאס אליין פערשטעהן.

אַלע וויניפּעגער אידען ווייסען אַז מיר וואלטען געווען פערשפּארט צו שרייבּען אזעלכע אויפרופען, ווען מיר זאלען געווען וועלען פערקויפען די צייטונג צו א פּאליטישען-בּינטעל, ווען מיר זאלען געווען וועלען פערקויפען די אינטערעסען פון אונזערע לעזער. מיר האבּען אבּער די צייטונג בּעסער איינגעצען אבּגעשטעלט און ניט געוואלט אז זי זאל רעגירט ווערען פון ארחי פרחי און דערבּיי זאָלען ליידען די אידישע אינטערעסען.

מיר, פון אונזער זייט, וועלען טהאָן אַלעס מעגליכעס אַז די צייטונג זאָל וואָס אַמאָל בּעסער און שעהנער זיין. און יעצט דאַרפט איהר אויך אָנווענדען אַבּיסעל מיה און אונז העלפען אין מאַטעריעלען זינען.

יעצט איז אונזער איינציגער פערלאנג און איינציגע בּקשה אז די וואס ווילען די צייטונג זאל עקזיסטירען, זאלען אליין ווערען סובּסקרייבּער און אויך זעהען אז זייערע פריינד און בּעקאנטע זאלען ווערען סובּסקרייבּער.